Duurzaam verpakken

WORKSHOP VOOR KINDEREN VAN 8 TOT 12 JAAR

Door Laurien Wouters



AP HOGESCHOOL
ANTWERPEN

AP.BE

WORKSHOP: Duurzaam verpakken

Onderwijsdoelen

Leerdoelen

Aan het einde van deze module …

- hebben leerlingen laagdrempelig en spelenderwijs (in quiz-formaat) kennisgemaakt met de **grondstoffen** van waaruit de vijf genoemde verpakkingsmaterialen worden geproduceerd;
- weten leerlingen dat er achter het gebruik van elk soort verpakkingsmateriaal zowel **voordelen** als **nadelen** schuilen;
- hebben leerlingen kennisgemaakt met wat er allemaal **OP een verpakking** terug te vinden is;
- zijn leerlingen **geïnspireerd door hoe de natuur fruit verpakt**;
- hebben leerlingen kennisgemaakt met één van de **best practices** om verpakking volledig weg te laten;
- hebben leerlingen ontdekt dat een **merklogo**, ook al is een groot deel ervan weggelaten, ervoor zorgt dat je het merk gemakkelijker herkent (en vertrouwt).

Leeruitkomsten

Aan het einde van deze module kunnen de leerlingen …

- de juiste **grondstof** bij elk soort verpakkingsmateriaal plaatsen;
- ten minste **één voordeel en één nadeel** bij elk soort verpakkingsmateriaal plaatsen;
- ten minste **twee elementen** opnoemen dat je kan terugvinden op elke verpakking, zoals een uniek merklogo, ingrediënten, visuele aantrekkelijkheid, certificaten…
- aanduiden **waar zich de verpakking** bevindt bij elementen uit de natuur, zoals banaan, appelsien, en andere vruchten;
- een ruwe **schatting maken van hoeveel verpakkingen zijn uitgespaard** door Nature&More met hun uitvinding.



WORKSHOP: Duurzaam verpakken

Workshop

Praktische info

Doelgroep

Kinderen/leerlingen **tussen 8 en 12 jaar**. Tussen 5 en 8 jaar kan eventueel ook, maar best onder begeleiding van de ouders.

Aantal deelnemers

Minimum 1, maximum 4 (bij groepswerk) tegelijkertijd.

Duur

Afhankelijk van de leeftijd en de begeleiding, duurt de volledige workshop zo'n **15 à 20 min** per (groep) kind(eren).

Frequentie

Het is een doorlopende activiteit, waarbij elk(e) (groep) kind(eren) vlot achter elkaar kunnen doorschuiven.

Bijhorende WORKSHEETS

Zie pagina 6 tot en met 19. Deze print je best op dik papier.

Thema

Beeld je eens in wat er tijdens het ontbijt allemaal op de tafel staat; een kartonnen cornflakesdoos, een appelsiensapbrik, samen met de glazen chocopot of enkele plastic yoghurtpotjes… zo goed als ALLES is verpakt.

Het eerste deel van de workshop gaat over de **materialen** waarin onze voeding verpakt zit, en wat hier nu goed of slecht aan is.

Bij het tweede deel leren de kinderen over **merken** en de tegenstrijdigheid van duurzaamheid ten opzichte van unieke branding en/of onderscheid dat men in de winkel moet maken.





WORKSHOP: Duurzaam verpakken

Verloop workshop

DEEL I: verpakkingsmaterialen met hun voor- en nadelen



De kinderen lopen langs **5 gedekte tafels** met veel voorkomende verpakkingen erop. Per tafel is één verpakkingsmateriaal de hoofdrolspeler: een tafel met papieren of kartonnen verpakkingen, één met glazen verpakkingen, enzovoort. De kinderen lossen de raadsels op die te vinden zijn op de zelf gemaakte papieren bekers (zie de worksheets). Het juiste antwoord is te vinden onder de bijhorende onderlegger. De vragen gaan over grondstoffen, voordelen en nadelen.

DEEL II: merken en duurzaamheid



Er staat een begeleider achter de workshoptafel die enkele vragen stelt. De begeleider legt uit: “Nu gaan we niet kijken naar de verpakkingsmaterialen, maar naar wat er OP de verpakking staat. Wat valt jou allemaal op?” Aan de hand van de buitenkant van een verpakking leren ze kennismaken met merkelementen zoals een uniek merklogo, visuele aantrekkelijkheid, kleuren, ingrediënten, certificaten, enzovoort.



Daarna krijgt de leerling de vraag: “Bij het volgende mag je mij zeggen waar je hier de verpakking ziet.” Het fruit wordt van onder de handdoek tevoorschijn gehaald. “De natuur verpakt ook voedsel met een bepaalde schil/omhulsel. Bij vele groenten en fruit is het dus eigenlijk onnodig om ze nog eens dubbel te verpakken.” “Maar wat doen ze in winkels soms toch?” Het fruit mét extra papieren/plastic wikkel of plastic stickertje wordt onder handdoek uitgehaald. “Om te laten zien wie het fruit heeft bezorgd, gaan ze het toch nog verpakken...”



Tenslotte leren ze kennismaken met een oplossing. “Om deze onnodige verspilling tegen te gaan, is er een uitvinding gebeurd door Nature&More, die een klein stukje schil van het fruit weg lasert, en er een logo gebrandmerkt wordt. Nu is de vraag: “Hoeveel verpakkingen hebben zij sinds de start van dit idee al bespaard denk je?” 29 miljoen! “Hiermee heeft men heel veel (CO_2) uitstoot bespaard, dat gelijk staat aan … keer rond de aarde rijden” (325 keer).



“Als laatste gaan we nog een logo-quiz doen, waarbij je telkens het deurtje mag openen als je geraden hebt.” Eén van de logo’s is het net geleerde logo van Nature&More, als strikvraag. Uit ervaring blijkt dat redelijk wat kinderen het al snel herkennen, omdat zij meer visueel zijn ingesteld dan volwassenen.

WORKSHOP: Duurzaam verpakken



Benodigdheden

Voor DEEL I

- 5 rechthoekige **tafels**
- 5 setjes **borden en bestek**
- 15 (5 x 3) ronde **onderleggers**
- Eventueel: tafellaken
- Minimum 3 herkenbare **verpakkingen** per tafel
    - Papier en karton bv. cornflakesdoos, six-pack appelhouder, theedoosje, …
    - Plastic bv. (aparte) koekjesverpakking, yoghurtbekertjes, beleg (vlees, kaas), colaflesje,…
    - Metaal bv. frisdrankblikjes, conservenblik (fruit, tomatenpuree, tonijn), chocolade zilverpapier, …
    - Glas bv. chocopasta, mayonnaise, olijfolie, … in glas
    - Multilayers bv. drankkarton, (kartonnen) koffiebeker, napoleonwikkel (met waslaagje), …
- **WORKSHEET** bekers met raadsels op (zelf omplooien tot cilinders met papiertape)
- **WORKSHEET** antwoorden op raadsels (cirkels onderaan onderleggers)

Voor DEEL II

- 1 **tafel**
- 3 (hand)**doeken** om te bedekken en de focus te leggen op één element
- **1 verpakking** (vb. cornflakesdoos) met merkelementen
- **Fruit** (enkele stukken zonder en één met toegevoegde verpakking)
- **WORKSHEET** best practice: natural branding (zoals een verpakking omvouwen)
- **WORKSHEET** logo quiz

WORKSHOP: Duurzaam verpakken

Worksheets

DEEL I

WORKSHEET bekers met raadsels op – p. 7 – 14



Deze pagina's moeten telkens op de stippenlijn in 2 worden geknipt, waarna het rondom rond kan geplooid worden tot een lange koker. Er is genoeg marge aan de zijkanten om het net over elkaar te kleven.

Per materiaalsoort zijn er 3 vragen.

De formuleringen zijn aangepast aan de leeftijd, waarbij er dus niet gesproken wordt over 'voordelen' en 'nadelen', maar over 'pluspunten' en 'minpunten'. Ook zijn er een aantal speelse antwoordopties gekozen die ingaan op de fantasie van de kinderen. Om de aandacht van jonge kinderen te houden is er heel visueel gewerkt.

WORKSHEET antwoorden op raadsels – p. 15

Hier staan de juiste antwoorden, omcirkeld met een groene rand (voor de duidelijkheid). Ze staan respectievelijk in dezelfde volgorde van de vragen. 5 rijen voor 5 materiaalsoorten en 3 kolommen voor 3 vragen.

Deze mogen uitgeknipt worden rond de buitenkant van de groene rand (zoals aangegeven bij de eerste bol). Hierna bevestig je deze met tape onderaan de ronde onderleggers, die weer op hun beurt onder de bijhorende vraag (papieren beker) moet worden gelegd.

DEEL II

WORKSHEET workshop deel II: uitleg – p. 16

Dit is een werkblad voor de workshopbegeleider. Hier staat de uitleg op dat kan gegeven worden aan de kinderen, samen met de acties.

WORKSHEET best practice: natural branding – p. 17

Dit blad is opgedeeld in vlakken, waarbij de meeste stippenlijnen als vouwlijnen dienen (vooral aan de linkerkant). Aan de rechterkant moet men op de stippenlijnen het stukje doorknippen. Hierna zouden de puzzelstukjes bijeen moeten vallen en kan je dit samenvouwen en plakken tot een doosje.

WORKSHEET logo quiz – p. 18 – 19

Aan het eerste blad (p. 19) moet niets gebeuren, maar bij het tweede blad moet elk vierkant kader (met het strookje kader links ervan) uitgeknipt worden. Het strookje kleeft men dan op het eerste blad, aansluitend over het bijpassende antwoord.

Het laatste logo is dat van Nature&More, wat ze in de stap ervoor net geleerd hebben. Hierbij is het leuk om te zien wie dit heeft onthouden.

Waar wordt glas van gemaakt?

zand



olie



bomen



metalen



Hoeveel energie is er nodig om glas te maken, als je het vergelijkt met andere soorten verpakkingen?

‹
minder energie dan plastic

›
meer energie dan plastic

‹
minder energie dan papier

=
evenveel energie als alle andere materialen

Wat is een <u>pluspunt</u> van glazen verpakkingen?

het is heel goedkoop



Het is 100% recycleerbaar, zonder kwaliteitsverlies



recycleren
= iets kan opnieuw gebruikt worden om nieuwe dingen van te maken

het maakt weinig lawaai



het kan smelten en zo terug in de natuur komen als zand



Waar wordt <u>plastic</u> van gemaakt?

zand



olie



bomen



metalen



Wat is het grootste <u>probleem</u> met plastic afval?

Het kan niet gerecycleerd worden



recycleren
= iets kan opnieuw gebruikt worden om nieuwe dingen van te maken

Het blijft heel lang in de natuur (op land, in water) liggen



Het smelt als het heel warm is buiten



Het breekt veel te snel af in de natuur



Voor wie of wat zijn plastic verpakkingen <u>heel goed</u> om te gebruiken?

voor mensen én dieren, om op te knabbelen en op te eten



voor dieren (vb. schildpadden in de zee), zodat ze ermee kunnen spelen



om voeding van mensen lang en proper te kunnen bewaren



om voeding van mensen te beschermen, anders zijn de dieren ermee weg



Waar komt papier vandaan?

uit mijnen



uit aarde



uit bossen



uit oude huizen



Wat is een minpunt van een kartonnen verpakking bij transport?

het is te zwaar



het kan nat worden en scheuren



het is te duur



het is niet recyclebaar



recycleerbaar
= iets kan opnieuw gebruikt worden om nieuwe dingen van te maken

Waarom zijn kartonnen verpakkingen zo populair?

omdat het àlles kan beschermen en bewaren



omdat het gemakkelijk te recycleren is



recycleerbaar
= iets kan opnieuw gebruikt worden om nieuwe dingen van te maken

omdat het kan afbreken in de natuur



omdat het heel licht is in gewicht



Waarvan worden <u>metalen</u> <u>(blik)verpakkingen</u> gemaakt?

zand



olie



bomen



metalen



Wat is een <u>minpunt</u> van metalen verpakkingen bij het vervoer?

het kan roesten als het nat wordt



het is te zacht



het smelt in de zon



het is te zwaar



Wat is een <u>goede eigenschap</u> van metalen verpakkingen, zoals blikjes?

het geeft een lekkere smaak



het kan heel vaak gerecycleerd worden zonder kwaliteitsverlies



recycleren
= iets kan opnieuw gebruikt worden om nieuwe dingen van te maken

het kan afbreken in de natuur



het is flexibel (makkelijk buigbaar)



De multivruchtensap:
Uit welke combinatie van <u>materialen</u> bestaat deze verpakking?

- papier + blik(metaal)
- karton + aluminium
- karton + lijm + aluminium
- karton + lijm + plastic

De beker:
Welk antwoord is <u>juist</u>?
(voel maar eens)

je kan het plastic laagje evan af doen smelten



je kan het plastic laagje eraf krabben/ pellen/schillen



je kan het plastic laagje ervan afwassen



je kan het plastic laagje er helemaal niet afhalen



In welke vuilbak moet de beker?

papier en karton (geel)



plastic (blauw)



restafval (bruin/zwart)



gft/compost (groen)





meer energie dan plastic





















karton + lijm + aluminium





1

- Is er iets opgevallen bij jullie aan de verpakkingen? Wat keert er terug bij (zo goed als) alle verpakkingen?
  - Laten raden ……

[1e handdoek omhoog waaronder verpakking met veel marketing zit]

  - Deze zijn ingekleurd met prentjes en tekst!

- Waarom denken jullie dat ze dit doen? Er zijn meerdere redenen
  - Laten raden ……

[antwoorden op verpakking aanduiden]

  - Om te laten zien wat er in zit (niet alle verpakkingen zijn bijvoorbeeld doorzichtig)
  - Om te laten zien wie het heeft gemaakt (welk merk)
  - Om het aantrekkelijk te maken zodat de mensen het willen kopen

2

[2e handdoek omhoog waaronder fruit ligt]

- Nu ga ik deze handdoek omhoog doen en mag je de verpakking zoeken bij deze elementen
  - Laten raden …
    - De natuur verpakt ook voedsel met een bepaalde schil/omhulsel/…
    - Bij vele groenten en fruit is het dus eigenlijk onnodig om ze nog eens dubbel te verpakken

3

- Maarrr… hoe gaan we hierop laten zien wie het heeft gemaakt (merk)/ wie het verkoopt?

[3e handdoek omhoog waaronder Nature&More oplossing zit]

  - Dit is een oplossing van het merk Nature&More waarbij men de verpakking weglaat en het merk in de schil lasert
  - Een speciale laser verwijdert kleur(pigment) uit de schil, waardoor het eten onaangetast blijft
- Hoeveel verpakkingen hebben zij sinds de start van dit idee al bespaard?
  - Laten raden ……
    - 30 miljoen
- Hiermee heeft men heel veel (CO_2) uitstoot bespaard, dat gelijk staat aan … (laten raden) keer rond de aarde rijden
  - Laten raden ……
    - 325x

Als afsluiter mag je de raadsels nog oplossen over merken

[doorverwijzen naar raadselblad]



30 miljoen
verpakkingen minder

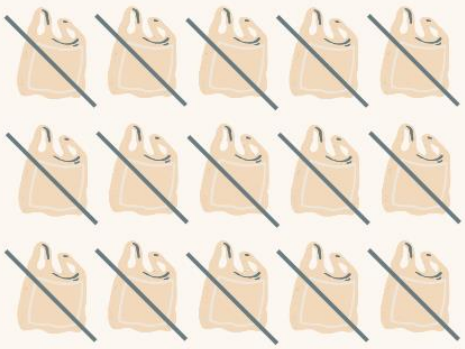
=

325 x
rond de wereld rijden

?
verpakkingen minder

=

? x
rond de wereld rijden





LOGO QUIZ

probeer eerst te raden van welk merk het logo is,
en dan kan je eens piepen achter het deurtje



Milka (chocolade)

Pringles (chips)



Chupa Chups (lekstokken)



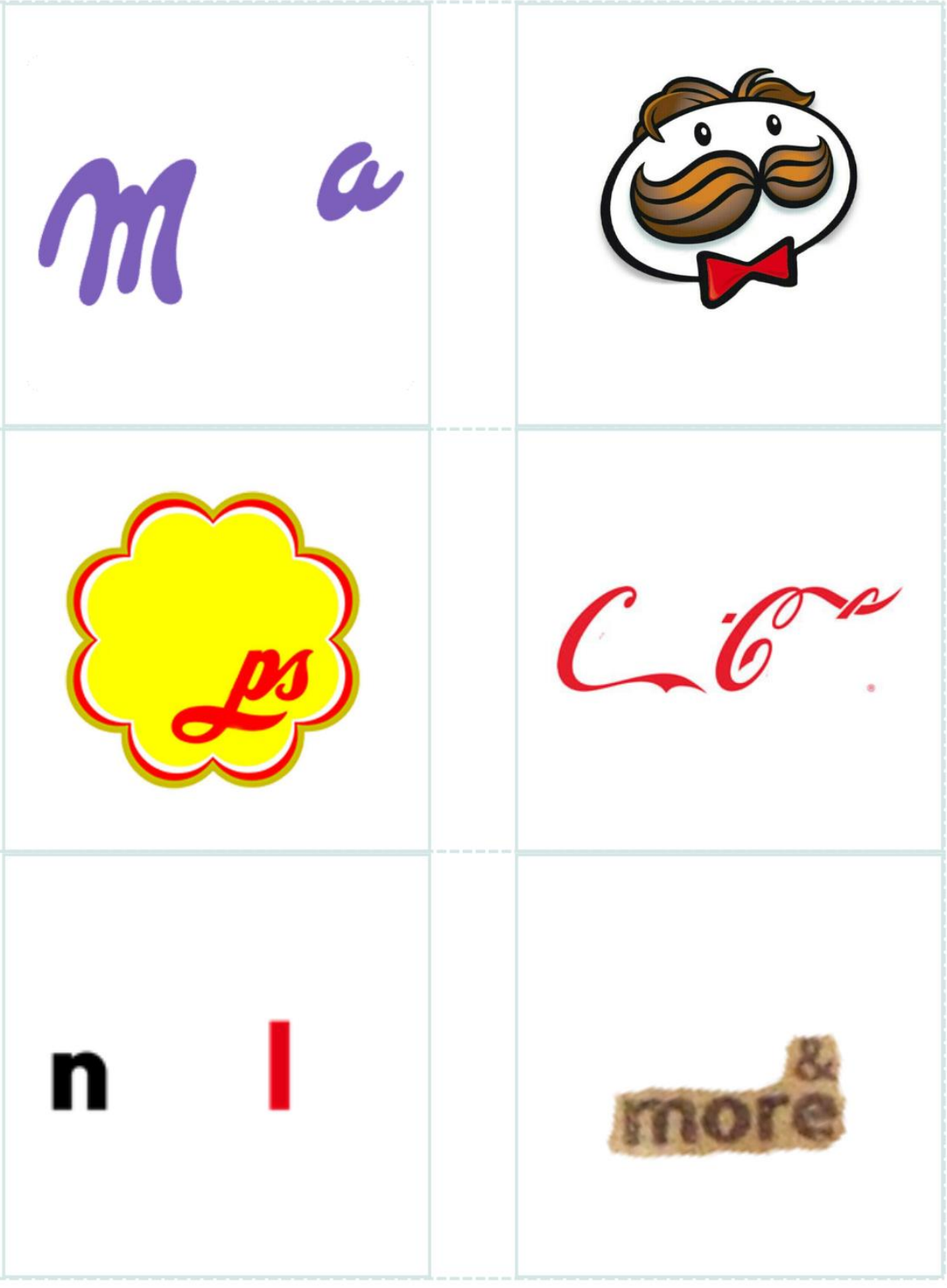
Coca Cola (frisdrank)



Nutella (choco)



Nature&More (verpakkingsloos merk voor groenten en fruit)


m a
Lps
n l
& more

Vragen en contact

Dit document is bedoeld om vrij te gebruiken in lessen of activiteiten, waarbij leerlingen spelenderwijs kunnen kennismaken met verpakkingen en hun duurzaamheid.

Voor vragen over de duurzaamheid van verpakkingen of over de workshop, neem contact op laurien.wouters@ap.be.

Bronnen

- Debeuf, A., & Wouters, L. (2024). *Branding without packaging. Hoe kunnen merken hun verpakkingen effectief verduurzamen?* https://www.ap.be/node/440233
- Natural Branding. (z.d.). https://www.natureandmore.com/nl/natural-branding
- Poelman, Y. (2021). *De 9 succesfactoren van de BV Natuur. Survivalgids voor bedrijven.* Vakmedianet.